

Nüfus Politikası Aracı Olarak Gelir Vergisi Uygulaması

Emine YILMAZ BOLAT*¹ & Muhammed ERDAL²

Gönderilme Tarihi: 30 Nisan 2022 Kabul Tarihi: 24 Haziran 2022
DOI: 10.38015/sbyy.1106719

Öz:

Dünyada toplumlar refah, huzur ve düzen için çeşitli politikalar belirlemekte olup nüfus politikaları da bunlardan birisidir. Nüfus politikalarından bireylerin yaşam kaliteleri ve ülkelerin refah düzeyleri etkilenmektedir. Nüfus politikaları ülkelerin gelir düzeylerine göre de şekillenebilmektedir. Bu çalışma, ülkemizde nüfus politikası aracı olarak gelir vergisi uygulamalarını ortaya koymak amacıyla literatür taramasından yararlanılmıştır. Çalışma kapsamında öncelikle nüfus kavramı ele alınarak gelir vergisi uygulamalarının nüfusla bağlantıları incelenmiştir. Ayrıca nüfus politikasında ve gelir vergisinde tarihsel süreç, nüfus politikası yaklaşımları, nüfus ve nüfus politikalarını etkileyen etmenler, nüfus politikalarının gelir vergisi ile ilişkisi, iktisadi yaklaşımların nüfus politikalarına etkileri araştırma konusu kapsamında incelenmiştir. Ülkemizde tarihsel süreç içerisinde gelir vergisi uygulaması nüfusa göre farklılaşabilmektedir. Geçmişten günümüze değin nüfus politikalarına zaman zaman gelir uygulamaları da aracılık etmiştir. Yirminci yüzyılın ilk yarısında hem Türkiye hem de diğer ülkeler için nüfusun sayısal büyüklüğü bir güç olarak kabul edilmiştir. Türkiye, özellikle son yıllarda, nüfusun niteliğini artırmanın yanı sıra nüfus artışını da mevcut seviyede tutmaya çalışmaktadır. Nüfus artış hızı, büyüklüğü, mekânsal dağılımı ve nitelikleri gibi demografik değişkenler açısından nüfus politikaları oluşturulmaktadır. Bir ülkedeki nüfusun artış ya da azalışına yönelik olarak hazırlanan nüfus politikaları, o ülkedeki ekonomik gereksinimlerin sonucuna göre oluşturulmaktadır. Nüfus politikalarıyla toplumsal ihtiyaçların karşılanabileceği, ekonomik yönden kaliteli yaşam standartlarına ulaşılabilceği göz önünde tutulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Nüfus politikası, nüfus planlaması, gelir vergisi.

Abstract:

Societies at the world determine various policies for welfare, tranquility and order, and population policies are one of them. Population policies affect the quality of life of individuals and the welfare level of countries. Population policies can also be shaped according to the income levels of the countries. In this study, literature review was used in order to reveal the income tax practices as a population policy tool in our country. Within the scope of the study, first of all, the concept of population was discussed and the connections of income tax applications with the population were examined. In addition, the historical process in population policy and income tax, population policy approaches,

Atf:

Yılmaz Bolat, E. & Erdal, M. (2022). Nüfus politikası aracı olarak gelir vergisi uygulaması. *International Journal of New Approaches in Social Studies*, 6(1), 126-138.
<https://doi.org/110.38015/sbyy.1111743>

¹Mersin Üniversitesi, Türkiye. Orcid ID: 0000-0002-1062-4752

²Yakın Doğu Üniversitesi, KKTC. Orcid ID: 0000-0001-9643-6949

*Corresponding Author: emineyilmaz@mersin.edu.tr

factors affecting population and population policies, the relationship of population policies with income tax, the effects of economic approaches on population policies are examined within the scope of the research. In our country, in the historical process, the application of income tension may differ according to the population. From time to time, income practices have also mediated population policies from time to time. In the first half of the twentieth century, the numerical size of the population was accepted as a power for both Turkey and other countries. Especially in recent years, Turkey has been trying to keep the population growth at the current level as well as increasing the quality of the population. Population policies are created in terms of demographic variables such as population growth rate, size, spatial distribution and characteristics. Population policies prepared for the increase or decrease of the population in a country are formed according to the results of the economic needs in that country. It should be kept in mind that with population policies, social needs can be met and economic quality of life standards can be achieved.

Keywords: Population policy, population planning, income tax.

GİRİŞ

Günümüzde nüfusun hızlı şekilde artmasıyla beraber kaynakların artan nüfusun gereksinimlerini karşılayacak düzeyde artırılmadığı durumda bireylerin yaşam kaliteleri ve ülkelerin refah düzeyi etkilenebilmektedir. İnsanlık tarihinde askerî, siyasi ve ekonomik güç sembolü şeklindeki nüfus anlayışından yirminci yüzyılın başlarından itibaren nüfus artışının devletler açısından ekonomik, siyasi ve askerî güç kazandıracağı şeklindeki genel yaklaşıma gelinmiştir. Yirminci yüzyılın ilk yarısı tüm dünya için nüfusun sayısal büyüklüğünün bir güç olarak kabul edildiği yıllar olarak değerlendirilmekte olup politik denge ve ekonomik gelişmeler bakımından nüfus büyüklüğü önem taşıyordu (Aksoy, 2016). Tarihsel süreç içerisinde nüfus politikaları gelir vergisi açısından da ele alınmaya başlamıştır.

Bu çalışmada nüfus politikaları ile gelir vergisinin birbiriyle yakından ve doğrudan ilişkili olduğu düşünülerek nüfus politikaları ile gelir vergisi uygulamaları arasındaki ilişki literatür taraması yönteminden yararlanılarak ortaya konmaya çalışılmıştır. Yapılan araştırmada nüfus politikalarıyla gelir vergisi uygulamaları arasındaki bağlantıları ortaya koyan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bakımdan yapılan çalışmanın literature katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yapılan literatür taraması kapsamında öncelikle nüfus politikası ve gelir vergisi anahtar kelimeleri kullanılarak, bunlar arasında bir ilişki olup olmadığı sorusuna odaklanılarak konuyla ilgili raporlar, kitaplar ve bilimsel araştırmalar taranmıştır. Bu kapsamda tarihsel süreç içerisinde nüfus politikalarının ve gelir vergisi ile aralarındaki ilişki, nüfus politikası yaklaşımları ile bunu etkileyen faktörler, iktisadi yaklaşımların nüfus politikasına etkisi belirlenmeye çalışılmıştır.

Nüfus Politikasında ve Gelir Vergisinde Tarihsel Süreç

İlk çağlardan beri devletler bazen askerî güç açısından bazen de vergi toplamak amacıyla nüfus miktarlarının ne kadar olduğunu bilmek istemiş ve nüfus sayımı yapmaya çalışmışlardır (Başar, 2010, s.71). Osmanlı İmparatorluğu'nun çeşitli dönemlerinde nüfus sayımları gerçekleştirilmiş, ancak bu sayımlar yapıma amaçları ve içerikleri bakımından günümüzdekinden farklı amaçlarla yapılmıştır. Bu sayımlar öncelikli olarak asker sayısının bilinmesi ve vergi kaynaklarının tespit ve tazmin edilmesi amacıyla yapılmıştır. Osmanlı mali kayıtlarında yaygın olarak belirtilen “tekalif-i örfiye” ve “avarız-ı divaniye” olarak isimlendirilen Avarız Vergisi, onaltıncı yüzyılda sadece sefer gibi olağanüstü durumlardaki masrafların karşılanabilmesi için tahsil edilmiştir. Onyedinci yüzyılda imparatorluğun harcamalarını karşılamak için sıkça bu vergiye başvurulmuştur. Mufassal defterlerde bölgenin nüfusu ve nüfusun sahip olduğu toprak ve bu topraklardan sağlanan vergilerle ilgili bilgiler yer almıştır. Kadılar tarafından da defterler tutulmuştur (Aydoğan & Çoban, 2016).

Bugünkü anlamıyla gelir vergisinin dünyada ilk kez İngiltere-Fransa savaşı esnasında, savaş finansmanı amacıyla İngiltere tarafından 1799'da uygulandığı belirtilmektedir. Daha sonra İsviçre (1840), Almanya (1891), Amerika Birleşik Devletleri (1913) ve Fransa (1914) uygulamıştır. Ülkemizde 1950 reformundan önce çeşitli gelir vergisi uygulamalarıyla karşılaşmaktadır. 1863-1926 yılları arasında konusu gelir olan Temettü Vergisi'nin uygulandığı belirtilmektedir. 1925'de Aşar vergisinin kaldırılması sonucu kamu gelirlerindeki azalışı telafi etme düşüncesiyle 1926'da kazanç vergisi getirilmiştir. Kurum kazançlarının yanı sıra gerçek kişilerin gelirleri de vergi konusu içine dahil edilmiş ve genellikle beyan esasına dayanmıştır. Kazanç vergisi uygulamalarındaki aksaklıklar 1934'te yapılan bazı değişikliklerle giderilmeye çalışılmış ve beyan usulünün uygulama alanı daraltılarak karine ve götürü usulünün uygulama alanı genişletilmiştir. 1950 yılında yapılan reformla yürürlüğe konan 5421 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 1960 yılında yerini, bugün yürürlükte olan 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na bırakmıştır (Oktar, 2016, s.7-8).

Gelir vergisi elde etmek amacıyla nüfus sayımlarının yapıldığı da görülmektedir. Osmanlı Devleti son nüfus istatistiğini 1914'te gerçekleştirmiş olup nüfusunun 18.520.016 olduğu belirlenmiştir. Birinci Dünya Savaşı ile Kurtuluş Savaşı'ndaki kayıpların ve nüfus mübadelesinin etkileriyle Türkiye nüfusunda iki buçuk milyon azalma tespit edilmiştir. Cumhuriyet'in ilanından önceki on yılda ortaya çıkan bu nüfus kaybı, hem savaşlardaki ölümlerden hem de gerçekleşmeyen doğumlardan kaynaklanmıştır. Cumhuriyet ilan edildikten sonraki ilk yıllarında nüfus artışına ihtiyaç duyulmuş ve nüfusun niceliğini ve niteliğini artırıcı politika yürütülmesi gerektiği 1923 İzmir İktisat Kongresi'nde tartışılmıştır. Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 152. maddesiyle hamileliği engelleyecek ya da çocuk düşürmeye yarayacak her çeşit araç ve gerecin ithal edilmesi, dağıtımı ve satışı yasaklanmıştır. Bunun yanı sıra nüfusu artırmak için ülkenin her tarafında doğumların ve doğum sonrasındaki anne çocuk sağlığı hizmetlerinin sunulması amacıyla doğum ve bakım müesseseleri, sağlık merkezleri açılmış ve yurt çapında salgın hastalıklarla mücadele etme gibi çeşitli hedeflerle sağlık alanında önlemler alınmıştır (Aksoy, 2016). Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 156. maddesi nüfus artışını teşvik etmiştir. Bu maddeye göre, altı veya altıdan fazla çocuğu olan kadınlara devlet tarafından nakdi para yardımı yapılması için Sağlık Bakanlığı bütçesinden ödenek ayrılmaya başlamış, isteyenlere nakdi para yardımı yerine bir madalya verilebileceği de belirtilmiştir (Semiz, 2010). Nüfusu artırmak için Balkan Savaşı ve 1. Dünya Savaşı sırasında Osmanlı vatandaşı olup Millî Mücadele sonrasında ülke sınırları dışında kalanların ülkeye getirilmesi gayreti de başvurulan yöntemlerdendir. Türkiye Cumhuriyeti devletinin ilk nüfus sayımını 28 Eylül 1927 yılında yapmıştır (Tamer & Çavlin-Bozbeyoğlu, 2004). Bu ilk nüfus sayımında tespit edilen 13 milyon 648 bin rakamının çeşitli kaynaklarda gerçek sayıdan daha az olduğu, vergi, askerlik gibi faktörlerden dolayı yaklaşık 250-400 bin civarında nüfusun beyan edilmediği tahmin edilmektedir. (Doğan, 2011). 1927 nüfus sayımında nüfusun azalması önemli ve çözüm gerektiren bir problem olarak görülmüş, çözüm için nüfus artırıcı politikalar izlenmek istenmiş, nüfus artışını destekleyen pronatalist nüfus politikalarıyla kaba ölüm oranlarını azaltmak ve kaba doğum oranlarını artırmak hedeflenmiştir. 1927'deki ilk nüfus sayımı, hem süregelen modernleşmenin hem de nüfus büyüklüğüne dayanan gücün bir göstergesi olarak değerlendirilebilmektedir (Tamer & Çavlin-Bozbeyoğlu, 2004). Çalışmayı bu açıdan değerlendirdiğimizde zaman süreci içerisinde ülkelerin nüfus politikalarının ve gelir vergisi uygulamalarının değişikliğe uğradığı, zaman zaman belli özelliklere sahip kişilerin gelirleriyle bağlantılı olarak vergilendirmeye tabi tutulduğu belirlenmiştir.

Nüfus Politikası Yaklaşımları

Dünyadaki tüm ülkeler zaman zaman nüfus artışını destekleyen kimi zaman ise nüfus azalmasını sağlayan yaklaşımlar sergileyebilmektedir. Ülkelerin uyguladıkları nüfus yaklaşımları çeşitli veriler ışığında her yaştaki nüfus oranı vb. dikkate alınarak ortaya çıkmaktadır. Cumhuriyetin kuruluşundan bugüne kadar ülkemizde uygulanan nüfus politikaları incelendiğinde karşımıza üç çeşit yaklaşım ortaya çıkmaktadır. Bunlardan birincisi nüfusu artırıcı politika (pronatalist) (1923-1955), ikincisi, doğum karşıtı olan antinatalist politikalara geçiş evresi (1955-1980), üçüncü ise antinatalist politikaların yerleştiği (1980 ve sonrası) evredir (Aksoy, 2016). Nüfusu artırıcı politikanın uygulandığı 1923-1955 yılları arasında nüfusun artışının yanı sıra eğitim, sağlık istihdam olanakları, ülkeye göç edenlerin sosyal sisteme uyumu ve nüfusun mekansal dağılımı sorunlarının çözümü açısından nüfus politikasının çok yönlü olarak ele alındığı görülmektedir. 1945-1955 yılları arasında pronatalist nüfus politikası uygulanmasından dolayı ülkemizin nüfus artış oranı sürekli artış göstermiştir. 1965 yılı sonrasında ülkemizde nüfus artış hızını sınırlayıcı antenatalist politika izlenerek nüfus artışının azaltılması amaçlanmıştır (Aksoy, 2016). Günümüzde Çin, Hindistan ve Endonezya devletleri antinatalist nüfus politikası uygularken Almanya, Fransa ve Japonya pronatalist politikalar uygulamaktadır. Ülkemizin özellikle son yıllardaki eğilimi nüfusun niteliğini artırmanın yanı sıra nüfus artışını mevcut seviyede devam ettirme şeklindedir (Doğan, 2011). Nüfus politikaları dinamik bir olgu olduğundan mevcut koşullara göre düzenlenmesi gerekmektedir.

Nüfus ve Nüfus Politikalarını Etkileyen Etmenler

Sanayileşmeyle birlikte teknolojinin hayatımıza girmesi ve savaşların sona ermesi veya azalması doğrultusunda değişen dünya profiliyle beraber nüfus politikalarında önemli değişiklikler görülmeye başlanmıştır. Ülkemizde nüfus artış hızı 2000 yılında %1,41 iken, 2005 yılında %1,26'ya düşmüştür. Aynı dönemde çalışma çağındaki nüfusu oluşturan 15-64 yaş grubu ve 65 yaş üzeri yaşlı nüfusumuz artmış ve toplam nüfustaki oranları, genç nüfusta %65,7'ye, 65 yaş üzerinde ise %5,9'a yükselmiştir (Doğan, 2011). Yaşlı nüfus, ülke politikaları açısından da önemlidir. Yaşlılık döneminde sağlık ve bakım maliyetleri artmakta, yaşlıların gelir kaynakları azalmakta, dolayısıyla yaşlanma ekonomik anlamda maliyetleri artırmaktadır (Hablemitoğlu & Özmete, 2010, s.20). Yaşlı bireylerin yaşlılık nedeniyle uğradıkları gelir kayıpları, sosyal sigortalar ve primsiz ödemeler kapsamında telafi edilmeye çalışılmaktadır (Yıldız, 2014). En yüksek yaşlı nüfus oranına sahip ülkeler sıralamasında Türkiye, 167 ülke arasında 66. sırada yer almaktadır. Yaşlılıkta giderler de artmaktadır (Umutlu & Tekin-Epik, 2019). Yaşlılar genellikle çalışmadıklarından dolayı gelir elde edememekte, devlete vergi ödemeleri azalmakta ama buna karşın sağlık ve bakım hizmetleri devlet tarafından karşılanmaktadır.

Ülkelerin genç ve yaşlı nüfus oranını dikkate alarak yaptıkları nüfus planlamaları için nüfus politikalarını uygulamaları gerekmekte, yaşlı ve genç nüfus oranı ülke gelirlerini de etkilemektedir (Demir, 2016). Nüfus politikaları, ülkelerin ellerindeki insan kaynaklarını daha işlevsel ve nitelikli hale getirebilmek amacıyla uyguladıkları programlardır. Nüfus politikalarının oluşturulma amacı, nüfus büyüklüğü, artışı, hızı, mekânsal dağılımı ve nitelikleri gibi demografik değişkenleri belirlemektir. Nüfus politikalarını nüfusun özellikleri gibi çeşitli faktörler etkilemektedir. Nüfus politikalarına, ülkedeki eğitim, sağlık, konut ihtiyacının karşılanabilmesi gibi sosyal hizmetler ile sosyal güvenliğin sağlanabilmesi için gereksinim duyulmaktadır (Doğantürk, 2017, s.7). Nüfus politikaları, toplumu oluşturan bireylerin özellikleri ile ülkelerin öncelikleri belirlenerek şekillendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Nüfus Politikaları ve Gelir Vergisi İlişkisi

Nüfus politikaları, ülkelerin vatandaşlarının yaşam kalitesini sürdürebilmek ya da artırmak için nüfusun artış, azalış ve niteliğiyle ilgili yaptıkları çok yönlü çalışmalar olarak değerlendirilebilir (Demir, 2016). Nüfusu artırma çabaları, Yol Vergisi, Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, Gizli Nüfusların Yazımı, Evlilik Dışı Doğan Çocukların Kayıt ve Tescili, Yurt Dışından Gelecek Nüfusun Kaydı ve Gelir Vergisi gibi kanunlarda açıkça görülmektedir (Aksoy, 2016). Halk arasında yol vergisi olarak bilinen 12 Haziran 1929 tarih ve 1525 sayılı Şose ve Köprüler Hakkındaki Kanun'unun dokuzuncu maddesinde, 18 yaşından 60 yaşına kadar her erkek yol mükellefiyetine tabidir. Yol mükellefiyeti, bedenlen ve bizzat çalışmak istemeyenler tarafından nakit olarak ödenebilmektedir. Hamileliklere karşı hareketliliğe karşı cezai yaptırımların uygulandığı bu dönemde bu yaptırımların yanı sıra çocuk sahibi olmayı teşvik etmek amacıyla beşten fazla çocuğu olan aileler ve yoksullar 1950 yılına kadar yol vergisinden muaf tutulmuşlardır. 1920 yılında meclise ilk 'Bekarlık Kanun Teklifi' sunulmuştur. Bu kanun teklifine göre, 25 yaşını doldurup henüz teehhül etmemiş olan (evlenmemiş) veyahut her ne suretle olursa olsun eşinden boşanarak bekâr kalan erkeklerden vergi alınması öngörülmüştür. Ama bu teklifler yasallaşmamıştır. Aynı konuda 1929, 1932, 1940 ve 1944 yıllarında da yasa teklifleri sunulmuştur. Zaman zaman gündeme getirilen bu kanun teklifi, hükûmetin 1944'te Barem Kanunu'nda yapmış olduğu değişiklikler mecliste Gelir Vergisi Kanunu görüşülürken yeniden gözden geçirilmiştir. Meclis'teki ve kamuoyundaki yoğun tartışmalardan sonra kabul edilen Gelir Vergisi Kanunu'nun 90. maddesi ile bekarlık vergisi 'bekarlık zammı' başlığıyla yasallaşmıştır. Bu kanuna göre "alınacak gelir vergisine bekar mükellefler için %5 zam yapılır. Dar mükellefiyete tabi mükelleflerle 25 yaşını doldurmamış kızlar, 18 yaşından (eğitimine devam ediyorsa 25 yaşından) küçük erkekler, maluller, dul ve yetim aylığı alanlar, çocuklu dullar ve evlenmesi yasal olarak yasak olanlar bu zamdan muaftır" şeklinde düzenleme yapılmıştır (Semiz, 2010).

31/12/1960 tarihinde kabul edilen 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 25. maddesinde bazı tazminatlar ve yardımlar gelir vergisinden müstesna tutulmuştur. 26/8/2001 tarihinde 4697/3 maddede yapılan değişiklikle "Kanunla kurulan emekli sandıkları ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20. maddesinde belirtilen sandıklar tarafından, kendilerine zat aylığı bağlananlara aylıkları dışında, kanunları veya statüleri gereğince verilen emekli, dul, yetim ve evlilik ikramiyeleri veya iade olunan mevduatı ve sürelerini doldurmamış bulunanlarla dul ve yetimlerine toptan ödenen tazminatlar 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20. maddesinde belirtilen sandıklar tarafından ödenen tazminat, yardım ve toptan ödemeler en yüksek Devlet memuruna çalışılan süreye bağlı olarak ödenen tutardan fazla ise aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur" denilmiştir. Gelir Vergisi Kanunu'nun (G.V.K.) indirimler konusunun ele alındığı yedinci bölümündeki 32. maddede asgari geçim indirimine yer verilmiş olup bu konuda "Ücretin gerçek usulde vergilendirilmesinde asgari geçim indirimi uygulanır. Asgari geçim indirimi; ücretin elde edildiği takvim yılı başında geçerli olan ve sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgari ücretin yıllık brüt tutarının; mükellefin kendisi için % 50'si, çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eşi için % 10'u, çocukların her biri için ayrı ayrı olmak üzere; ilk iki çocuk için % 7,5, üçüncü çocuk için %10, diğer çocuklar için % 5'idir. Gelirin kısmi döneme ait olması halinde, ay kesirleri tam ay sayılmak suretiyle bu süreye isabet eden indirim tutarları esas alınır. Asgari geçim indirimi bu fıkra göre belirlenen tutar ile 103. maddedeki gelir vergisi tarifesinin birinci gelir dilimine uygulanan oranın çarpılmasıyla bulunan tutarın, hesaplanan vergiden mahsup edilmesi suretiyle uygulanır. Mahsup edilecek kısmın fazla olması halinde iade yapılmaz" denilmektedir. 4/4/2015 tarihli ve 6645 sayılı Kanunun 8. maddesiyle, "ilk iki çocuk için %7,5" ibaresinden sonra gelmek üzere "üçüncü çocuk için %10" ibaresi eklenmiştir. İndirimin uygulamasında

"çocuk" tabiri, mükellefle birlikte oturan veya mükellef tarafından bakılan (nafaka verilenler, evlat edinilenler ile ana veya babasını kaybetmiş torunlardan mükellefle birlikte oturanlar dahil) 18 yaşını veya tahsilde olup 25 yaşını doldurmamış çocukları, "eş" tabiri ise, aralarında yasal evlilik bağı bulunan kişileri ifade etmektedir. İndirim tutarının tespitinde mükellefin, gelirin elde edildiği tarihteki medeni hali ve aile durumu esas alınmakta, indirim yukarıdaki oranlara göre hesaplanan tutarları aşmamak kaydıyla, ücret geliri elde eden aile fertlerinden her biri için ayrı ayrı, çocuklar için eşlerden yalnızca birisinin gelirin uygulanmakta, boşananlar için indirim tutarının hesabında, nafakasını sağladıkları çocuk sayısı dikkate alınmaktadır (Gelir Vergisi Kanunu- G.V.K., 1960). 4/1/1961 tarihinde kabul edilen 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun (V.U.K.) 249. maddesinde "*Gelir Vergisinden indirimlerden faydalanabilmek için karne almak mecburiyetinde olanlar, medeni hal ve aile durumu hakkında vergi karnesine yazılmış olan bilgiler ve bunlarda vaki olan değişiklikler mükellefin ikamet ettiği veya çalıştığı mahallenin muhtarına tasdik ettirilir*" denilmektedir. Aynı kanunun 248. maddesinde, "*Gelir Vergisi Kanununa göre indirimlerin uygulanmasında, karnedeki kayıtlar, bunların vergi dairesine tescil ettirildiği tarihten evvelki zamanlar için nazara alınmaz*", 255. maddede "*Mükellefler bu Kanuna göre aldıkları vergi karnelerini, işin devam ettiği, Gelir Vergisi Kanununa göre indirimlerle ilgili olanlar bu indirimlerden faydalandıkları sürece muhafaza ederler*" şeklinde belirtilmektedir (Vergi Usul Kanunu-V.U.K., 1961). Evrakların uygun tutulmaması veya beyannamelerin uygun şekilde ve zamanda düzenlenmemesi durumunda mükellefler cezai yaptırımlarla karşı karşıya kalabilmektedir.

Gelirin geniş ölçüde kavranmasına katkı sağlayan kişisel gelir vergisi, geliri olan her bireyi mükellef kabul etmesi açısından gelir dağılımı yönünden önemli bir maliye politikası aracıdır (Tokatlıoğlu & Sezen, 2017, s.369-371). Gelir üzerinden alınan vergiler, Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi'dir. Bu vergiler, yükümlüsüne göre gerçek kişilerin vergilendirildiği gelirler Gelir Vergisi kapsamı içerisinde, kurum olarak adlandırılan tüzel kişi veya tüzel kişiliği olmayan kuruluşlar Kurumlar Vergisi kapsamı içerisinde vergilendirilmektedir. Gerçek kişiler bizzat kendileri ya da kendisini bağlayacak şekilde yardımcıları tarafından üretim faktörlerinin üretim sürecine katılması sonucu gelir oluşmaktadır. Tüzel kişilerde ise bu işlem, gerçek kişi olan organları vasıtasıyla yapılmaktadır. Kaynak kuramına göre gelir, kişilerin sahip oldukları üretim faktörlerinin çeşitli üretim faaliyetlerinde kullanılması sonucu oluşan değerlerdir. Saf Artış Kuramına göre ise gelir kişinin belli bir süreç içerisinde, dönem başı servet değeri ile dönem sonu servet değeri arasındaki farka bu süre içerisinde tüketilen değerlerin eklenmesi suretiyle bulunan değer fazlalığı olup kişinin para ile ifade edilen değerlerindeki artışlardır. Gelir ekonomik güçteki para ile ifade edilebilen bir artış olup tasarruf edilebilir veya harcanabilir olmalıdır. Gelir, belli veya belli olmayan bir ekonomik faktörden doğabilir ve kişinin satın alma gücünde artışa neden olmalıdır. Gelirdeki artış gerçek veya görünürde bir artış şeklinde olabilir. Gelir para olabileceği gibi para ile ölçülen mal şeklinde de olabilir Gelir gerçek kişiye ve bir kişiye ait olmalı, gelirin vergilendirilebilmesi için elde edilmiş olmalı ve gelir gerçek, safi, genel olmalı, vergilendirilecek gelir bir takvim yılı içerisinde elde edilmiş olmalıdır. Gelir, kişinin tasarruf ve harcamalarına kaynaklık teşkil etmektedir. Ekonomik gelirin özelliklerini taşımakla beraber, mal gelir kapsamı içerisinde yer almayan gelirler GVK içinde vergilendirilemez (Bayraklı, 2000).

Gelir Vergisi Kanunu'na (1960) göre "*Gerçek kişilerin gelirleri gelir vergisine tabidir. Gelir bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarıdır (m.1)*". Ticari kazançlar, zirai kazançlar, ücretler, serbest meslek kazançları, gayrimenkul sermaye iratları, menkul sermaye iratları ile diğer kazanç ve iratlar gelirin unsurlarıdır (m.2). Gerçek kişiler ülke içinde ve dışında elde ettikleri kazanç ve iratların tamamı üzerinden vergilendirilmektedir.

Türkiye’de yerleşmiş olmayanlar ise sadece Türkiye’de elde ettikleri kazanç ve iratlar üzerinden vergilendirilmektedir. Gelir Vergisi Kanunu’na göre son nüfus sayımına göre belediye içi nüfusu 5.000’i aşmayan yerlerde faaliyette bulunanların bu faaliyetlerine ilişkin kazançları gelir vergisinden muafır (m.66). Köylerde veya son nüfus sayımına göre belediye içi nüfusu 5 000’i aşmayan yerlerde faaliyet gösteren ve münhasıran el ile dokunan halı ve kilim imal eden işletmelerde çalışan işçilerin ücretleri Gelir Vergisinden istisna edilmiştir (m.23/1). Bu durum gelir vergisinin nüfusla bağlantılı olduğunun bir göstergesi olarak değerlendirilebilir (G.V.K., 1960).

Gelir vergisinde vergiyi doğuran olay, verginin konusunu oluşturan gelirin, verginin mükellefi olan gerçek kişilerce elde edilmesidir. Gelir Vergisi Kanunu’nun birinci maddesinde gerçek kişilerin gelirlerinin gelir vergisine tabi olduğu belirtilmektedir. Buna göre, gelir vergisinin mükellefi kanunda tanımlanan kazanç ve iratları elde eden gerçek kişilerdir. Gelir vergisi, gerçek kişilerin gelirlerini konu alan, kişisel, genel ve dolaysız bir vergidir. Bu verginin kişisel (öznel veya subjektif) niteliği mükelleflerin kişisel ve ailevi durumları ile çeşitli öznel koşullarını dikkate almasından genel niteliği, ilke olarak vergiye tabi gelir elde eden bütün gerçek kişileri kapsamamasından ve dolaysız niteliği, kanun koyucunun iradesinin, verginin başkalarına yansıtılmaması yönünde olmasından kaynaklanmaktadır (Oktar, 2016, s.7-8). Günümüzde gelir vergisi, Gelir Vergisi Kanunu kapsamında ticari, zirai, serbest meslek kazançlarından, ücretlerden, gayrimenkul ve menkul sermaye gelirleri ile diğer kazanç ve gelirlerden kazanç elde edilen yer ve kazanç sahiplerinin özelliklerine göre elde edilmektedir. Bu doğrultuda gelir vergisi ile ülkelerin temel kaynağı olan nüfus arasında bir ilişki olduğu görülmektedir.

İktisadi Yaklaşımların Nüfus Politikalarına Etkileri

Günümüzde nüfusa yönelik olarak yeni yaklaşımlar geliştirilmiştir. Nüfusa yönelik geliştirilen yeni kuramlar (Merkantilist ve Malthusçu yaklaşımlar, Sosyalist ve Marksist okullar ile nüfus kuramlarında yeni yaklaşımlar), nüfus problemini genelde iktisadi açıdan ele almışlardır. Merkantilist yaklaşım, zenginlik ve kar amacı gütmektedir. Merkantilistler, nüfus büyüklüğü ile politik ve ekonomik güçler arasındaki ilişkiye yönelmişlerdir. Nüfusun artmasıyla askere alınacak insan sayısı artacak, devletin gelirlerinin artması sağlanacak ve vergi mükelleflerinin sayısını da artacaktır. Nüfus politikalarına ilişkin ilk sistematik çalışma yapan Klasik Ekonomi Okulu mensubu Malthus, nüfus ve toplum arasındaki ilişkileri tespit etmiştir. Malthusçu yaklaşımda, nüfus oranındaki artışlar, nüfus ve besin maddeleri sayısı arasındaki dengenin bozulmasına neden olmaktadır (Doğantürk, 2017, s.7). Sosyalist ve Marksist düşünürlerin bazıları nüfus sorunu olmadığını ileri sürerken bazıları böyle bir sorun olsa da bu sorunun Malthus’un yöntemleriyle değil ancak sosyalist toplum içinde çözümlenebileceğine inanmışlardır (Kaya & Yalçınkaya, 2014). Kapitalist sistemde aşırı nüfus, yedek sanayi ordusunun oluşumunu sağlayarak işçilere verilen ücretlerin düşmesini ve sermayenin büyümesini sağlar. Nüfus kuramında yeni gelişme olarak Optimum Nüfus Teorisi ve Demografik Değişim Teorileri yakın dönemde ortaya atılmış nüfus teorileridir. Optimum Nüfus Teorisi’ne göre, ülkedeki birçok sosyal ve ekonomik sorunun temelini nüfusun optimum nüfustan fazla olmasından kaynaklanmaktadır. Demografik Değişim Teorileri, nüfus artış hızının tarihsel evrimleri incelenerek oluşturulmuştur (Doğantürk, 2017, s.7).

Nüfus politikaları ile Çin, Fransa ve Türkiye örneklerinin değerlendirilmesi için yapılan çalışmada, gelişmiş bir ülke olan Fransa’da nüfus artış hızını destekleyen politikalar uygulandığı, gelişmekte olan Türkiye’nin nüfus niteliğini artırıcı politikalar uygulandığı, nüfusu çok hızlı artan Çin’de ve az gelişmiş ülkelerde ise nüfus artış hızını azaltan nüfus

politikaları uygulandığı belirtilmiştir (Doğan, 2011). Panel veri analizi yöntemi ile gerçekleştiren ampirik araştırmada 1990-2017 dönemi verileri kullanılmış, veri mevcudiyetine bağlı olarak nüfus ile kalkınma arasındaki ilişki Sahra-altı Afrika ülkeleri için test edilmiştir. Araştırma sonucuna göre, nüfus artışı ile kalkınma arasında çift yönlü nedensellik ilişkisi olduğu ortaya koyulmuştur (Eren, 2020). Nüfus artışının kalkınma üzerine etkisine ilişkin çalışmaları başlatan ve nüfus artışına karşı kötümser bir bakış açısına sahip olan Malthus (1789), nüfus artışının ekonomik büyümede düşüşe neden olacağını ileri sürmüştür (Kentor, 2001). Malthusyen yaklaşımda nüfus artışı, işgücü ücretlerini düşürüp, refah seviyesini olumsuz etkilerken, aynı zamanda gıda talebini artırmaktadır. Az gelişmiş ülkelerde hızlı nüfus artışı görülmekte olup bu durum açlık, yoksulluk, yüksek bebek ölümü, yetersiz altyapı (iletişim, ulaşım vb) ve sosyal hizmetler gibi birçok sorun ile ilişkilidir. Hızlı nüfus artışı, ülkelerde hızla büyüyen açlık sorununu oluşturabilmekte, toplumsal sorunların oluşmasına da neden olabilmektedir (Eren, 2020). Keynes ve Ricardo, nüfus artışı konusunda iyimser bakış açısına sahiptir. Keynes, nüfus artışı olgusunu efektif talepler yoluyla yatırımları teşvik eden bir araç olarak ele almakta, talep arttıkça nüfus artışlarının yatırımları arttıracaklarını ifade etmektedir. Ricardo ise, nüfus artışı olgusunun emek maliyetlerini azaltıcı etkisinden dolayı toplam üretim maliyetleri içerisindeki ücretlerin payında azalmaya neden olarak yatırımları arttıracaklarını belirtmektedir (Kaynak, 2011, s.135). Bir ekonomide her bir bireye düşen gelirin artması için ekonomik büyümenin nüfus artışı oranından daha yüksek düzeyde olması veya tam tersi olacak şekilde gelişmenin ortaya çıkması gerekir (Eren, 2020). Nüfus politikaları ve doğurganlık oranları arasında güçlü veya önemli bir ilişki olup olmadığı da net değildir (Ouedraogo, Tosun & Yang, 2018, s.2). Türkiye’de nüfus ile eğitimin ekonomik büyüme üzerindeki etkisi araştırılan çalışmada kişi başına gelirden (ekonomik büyüme) nüfusa doğru tek yönlü negatif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Telatar & Terzi, 2010). Zimbabwe’de nüfus artışı ile ekonomik kalkınma arasında pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir (Nyoni ve Bonga, 2017). 180 ülke için 1950-2010 dönemi verileri kullanılarak demografik dönüşümle ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi araştırılan çalışmada, çalışma çağındaki nüfus artışının yoksulluğu azalttığı, kişi başına düşen geliri ise artırdığı ortaya koyulmuştur (Cruz & Ahmed, 2018). Nüfus artışının belli düzeyde olması, işgücü piyasasının dengede kalmasını sağlayacak ve işgücünün aldığı ücretlerin satın alma gücünü koruyacak düzeyde kalmasına katkı sağlayacaktır (Eren, 2020). Nüfus artış oranının çok yüksek olduğu ülkelerde istihdam, sağlık, eğitim ve milli gelirin düşmesi gibi temel problemler ile karşılaşmaktadır. Bu temel faktörlerin etkileyicisi olan nüfusa bu açıdan yaklaşmak, bu alanlarda belirlenen hedeflere ulaşmayı kolaylaştıracaktır (Doğan, 2011). Nüfus politikalarını oluşturmada içinde bulunulan dönemin özelliklerine göre nüfus politikalarının özenle ele alınması gerekmekte, ülkelerin bunu doğru tasarlaması ve uygulaması gerektiği, nüfusun niceliğinden ziyade niteliğinin önemli olduğu düşünülmektedir.

SONUÇ

Ülkemizde nüfus hizmetleri, Osmanlı Devleti’nden günümüze kadar devam eden tarihi bir geçmişi olup Osmanlı Devleti’nin kuruluşundan bu yana vergi almak ve askerlik hizmetine alınacakları belirlemek amacıyla belli periyotlarla tahrir yapılmış ve kayıtlar tutulmuştur (Çimen, 2012). Nüfus politikasında ve gelir vergisi uygulamasında tarihsel süreç değerlendirildiğinde, içinde bulunulan zaman koşullarına bağlı olarak nüfus politikalarının ve gelir vergisi uygulamalarının değişikliğe uğradığı, kişisel ve bölgesel özelliklere göre gelir vergisi uygulamasının gerçekleştiği belirlenmiştir. Ancak bölgesel ve kişisel özelliklerle bu durumun değerlendirilmesinin yeterli olmadığı, çağın gerekliliklerine uygun olarak adaletli bir vergi sisteminin ve gerekliliklerin yerine getirilip getirilmediğinin denetlenmesi ile nüfus artışının göz önünde bulundurulması gerektiği düşünülmektedir. Nüfus artışına neden olan

faktörler; doğum, ölüm ve net göç oranı olarak karşımıza çıkmaktadır (Eren, 2020). Göç, siyasi gerilimler, ekonomik krizler, savaş gibi toplumsal düzenin bozulduğu durumlarda vatanın veya yaşanılan bölgenin terkedilmesi durumudur. Göç olgusu ülkelerin demografik yapısını etkileyen en önemli faktörlerden biri olarak, düzenli veya yasa dışı yollarla yapılan düzensiz göçler şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Düzensiz göç, yabancıların yasa dışı yollarla bir ülkeye girişini, ülkede kalışını, ülkeden çıkışını veya yasal yollarla girip yasal süresi içerisinde çıkmamasını ifade eden bir kavramdır. Tükiye, 2011 yılında başlayan Suriye'deki iç savaşta göç kriziyle karşı karşıya kalmış, dünya kamuoyunun duyarsız kalmasına karşın "açık kapı politikası" izleyerek Suriyelileri Geçici Koruma Statüsü altında misafir etmiştir (İçişleri Bakanlığı, 2017). Ancak yoğun olarak yaşanan bu göç, devleti bir takım sorumluluklar ve yükümlülüklerle karşı karşıya getirmiştir. Savaşların yanı sıra ekonomik nedenlerde göçlere neden olmaktadır. Ülkelerinde istihdam imkanı bulamayan genç nüfus yurtdışına göç etmeyi bir çözüm olarak düşünmekte, yaşlı nüfus ise yaşlanma, hayat pahalılığı gibi nedenlerle iç göç yoluyla daha küçük yerleşim yerlerine göç etmektedir (Uyanık, 2017). Göçler, ülke ekonomilerinin yanı sıra kentlerdeki ekonomik yaşamı da etkilemektedir (Massey, vd., 2014, s.42). Dökmen ve Tosuner (2019), yaptıkları araştırmalarında vergi gelirleri ile net göç hızı arasında istatistiksel açıdan anlamlı ve negatif bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Göç, işsizliğin, kayıt dışılığın artmasına, kamusal harcamaların artmasına ve değişmesine, haksız rekabet koşullarının meydana gelmesine ve vergi artışına neden olmaktadır (Ekici & Tuncel, 2015, s.17). Bu sebeplerle kontrollü göç politikalarının izlenmesi gerekmektedir. Çünkü ülke kalınmasıyla nüfus arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Niteliksel temele dayanan, doğurganlık, uluslararası göç, nüfusun büyüklüğü ve mekansal dağılım gibi niceliksel unsurların diğer sosyo ekonomik alanlara etkisini ön plana çıkaran anlayışlar nüfus politikalarının oluşturulmasında etkili olmaktadır (Demir, 2016, s.42). Ekonomik gereksinimlerin sonucuna göre de ülkeler nüfusun artması veya azalmasına yönelik nüfus politikaları oluşturmaktadır (Doğantürk, 2017, s.7). Düzenli nüfus yapısı ve kaynakların etkin kullanımı için doğru nüfus politikalarının uygulanması elzem olup aksi halde ülke olarak hedeflenen sonuçlara ulaşmada sorunlar yaşanabileceği ve olumsuz sonuçlar yaşanabileceği aşikardır.

Nüfus politikaları, eğitim düzeyi ile kişi başına düşen milli geliri yükseltecek, işsizliği azaltacak, gelir dağılımındaki adaleti sağlayacak ve tüm yaş gruplarındaki vatandaşların ihtiyaçlarını dikkate alan nitelikte olmalıdır. Nüfus politikalarının uygulanabilirliği ve başarılı olması için sorun tespit edilerek ciddiyete alınmalı, mevcut nüfus yapısının geçmiş yıllardaki ekonomik, sosyal, demografik ve siyasal etkilerden kaynaklandığı ve sonuçlarının uzun vadede görülebileceği göz önünde bulundurulmalı, nüfus politikalarında ekonomik ve kadın faktörlerinin önemli olduğu unutulmamalı, ahlaki nüfus politikaları uygulanmalı ve teşviklerin nüfusu etkileyebilecek faktörler olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Çocuk yardımı yapılması, vergi indirimini sağlanması, doğum izinleri ile diğer nakdi ve ayni yardımlar nüfusu etkileyebilecek önemli faktörlerdir. Nüfus politikaları uygulama araçları ile sosyal devlet olmanın gereklilikleri birbirine karıştırılmamalıdır (Demir, 2016). Nüfus yapısında yaşanan değişimler, ülke ekonomisinin arz-talep yapısını, kamu gelirlerini, harcamalarını, tüketim ve tasarrufları ve yatırımlarını etkilemektedir (Uyanık, 2017).

Gelir vergisi uygulamalarında vergilerin kamusal yarar çerçevesinde kamu hizmetlerinin yerine getirilmesine imkan sağladığından ülke vatandaşlarının ve göç eden kimselerin ayırt edilmeksizin gelirleri doğrultusunda kendi ekonomik gücü doğrultusunda vergilendirilmeleri önem arz etmektedir. Diğer taraftan ülkelerin etkili nüfus politikaları oluşturmaları da önemlidir. Etkili bir nüfus politikası ile toplumsal gereksinimlerin karşılanabilmesi ve ekonomik açıdan

toplumun asgari yaşam standartlarına kavuşması sağlanabilir. Diğer taraftan nüfus politikalarında ekonomik gelişmeler dikkate alınmalı, nüfus yoğunluğunun ülke genelinde dengeli olması sağlanmaya çalışılmalı, çeşitli açılardan detaylı ve dikkatli şekilde ele alınmalıdır.

Etik Metin

Bu makalede, araştırma ve yayın etiği kuralları takip edilmektedir. Makale ile ilgili her türlü ihlalin sorumluluğu yazar/yazarlara aittir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, E. (2016). 1919-1955 yılları arasında türkiye'nin nüfus yapısı ve uygulanan nüfus politikaları. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Bahar(24)*, 27-44.
- Aydoğan, E. & Çoban, E. (2016). Türkiye'de nüfus sayımları ve uygulanan nüfus politikaları. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi, 6(2)*, 113-126.
- Başar, E. (2010). *Demografiye giriş*, Gazi.
- Bayraklı, H. Hüseyin (2000). Gelir Vergisi Kanunu'nda gelir kavramı ve sapmalar. *Mevzuat Dergisi, 3(36)*, 1-10.
- Cruz, M. & Ahmed, S. A. (2018). On the impact of demographic change on economic growth and poverty. *World Development, (105)*, 95-106.
- Çimen, A. (2012). Kayıt düzeni ve teşkilatlanma açısından Osmanlıda nüfus hizmetleri, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14(3)*, 183-216.
- Demir, O. (2016). Nüfus politikaları ve Çin, Fransa ve Türkiye örneklerinin değerlendirilmesi. *Social Sciences (NWSASOS), 11(1)*, 41-61.
- Doğan, M. (2011). Türkiye'de uygulanan nüfus politikalarına genel bakış. *Marmara Coğrafya Dergisi, (23)*, 293-307.
- Doğantürk, R. (2017). *Hukukun maddi kaynağı olarak toplumsal gereksinimler: "Kürtaj yasası" örneği* [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye.
- Ekici, S. & Tuncel, G. (2015). Göç ve insan. *Birey ve Toplum, 5(9)*, 9-22.
- Eren, M. V. (2020). Nüfus artışı ile kalkınma arasındaki ilişki: sahra-altı afrika ülkeleri üzerine ampirik bir analiz. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, UIIID-IJEAS, (27)*, 141-158.
- Dökmen, G. & Tosuner, F. (2019). Türkiye'de kamu harcamaları ve vergilerin iç göç üzerindeki etkileri. *BAİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19(3)*, 653-677.
- G.V.K., (1960). *Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)*.
- Hablemitoğlu, Ş. & Emine Ö. (2010). *Yaşlı refahı*. Kilit.
- İçişleri Bakanlığı, (2017). *2016 Türkiye göç raporu*. T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü.
- Kaya, V. & Yalçınkaya, Ö. (2014). Nüfus ekonomik büyüme kaynağı olabilir mi?: "En az üç çocuk" politikasına tarihsel bir bakış. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, (1)*, 165-198.
- Kaynak, M. (2011). *Kalkınma iktisadı*. Gazi.
- Kentor, J. (2001). The long-term effects of globalization on income inequality, population growth and economic development. *Social Problems, 48(4)*, 435-455.
- Massey, D. S., Arango, J., Hugo, G., Kouaouci, A., Pellegrino, A., & Taylor, J. E. (2014). Uluslararası göç kuramlarının bir değerlendirmesi. *Göç Dergisi, 1(1)*, 11-46.
- Nyoni, T. & Bonga, W. G. (2017). Population growth in zimbabwe: a threat to economic development?. *Journal of Economics and Finance (DRJ-JEF), 2(6)*, 29-39.
- Oktar, S. A. (2016). *Türk vergi sistemi. İstanbul Üniversitesi açık ve uzaktan eğitim fakültesi ders notları*. İstanbul Üniversitesi.

- Ouedraogo, A., Tosun, M. S., & Yang, J. (2018). Fertility and population policy. *Public Sector Economics*, 42(1), 21-43.
<https://www.econstor.eu/bitstream/10419/173214/1/GLO-DP-0163.pdf>.
- Semiz, Y. (2010). 1923–1950 Döneminde Türkiye’de nüfusu arttırma gayretleri ve mecburi evlendirme kanunu (bekârlık vergisi). *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 27, 423-469.
- Tamer, A. & Çavlin-Bozbeyoğlu, A. (2004). 1927 Nüfus sayımının Türkiye’de ulus devlet inşasındaki yeri: basında yansımalar. *Nüfusbilim Dergisi*, 26, 73-88.
- Telatar, O. M. & Terzi, H. (2010). Nüfus ve eğitimin ekonomik büyümeye etkisi: Türkiye üzerine bir inceleme. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24(2), 197-214.
- Tokathoğlu, M. & Selen, U., (2017). *Maliye politikası*. Ekin.
- Umutlu, S. & Tekin-Epik, M. (2019). Türkiye’de yaşlı nüfus ve sosyal politika uygulamaları. *Sosyal ve Beşeri Bilimleri Dergisi*, 11(1), 29-43.
- Uyanık, Y. (2017). Yaşlılık, yaşlanan nüfus ve sosyal politika. *İş ve Hayat*, 3(5), 67-100.
- V.U.K., (1961). *Vergi Usul Kanunu (V.U.K.)*.
- Yıldız, S. (2014). Sosyal politika. İçinde Aysen T. & Yusuf A. (Ed.), *Yaşlılara yönelik sosyal politikalar* (5. Basım, s. 387-402). Dora.

EXTENDED ABSTRACT

Income Tax Application as A Population Policy Tool

Introduction

Societies around the world determine various policies for welfare and order, and population policies are one of them. Population policies affect the quality of life of individuals and the welfare level of countries. Population policies can also be shaped according to the income levels of the countries. In this study, literature review method was used in order to reveal the income tax practices as a population policy tool in our country. Within the scope of the study, first of all, the concept of population was discussed and the connections of income tax applications with the population were examined. In addition, the historical process in population policy and income tax, population policy approaches, factors affecting population and population policies, the relationship of population policies with income tax, the effects of economic approaches on population policies are examined within the scope of the research. In our country, in the historical process, the application of income tension may differ according to the population. From time to time, income practices have also mediated population policies from time to time. In the first half of the twentieth century, the numerical size of the population was accepted as a power for both Turkey and other countries. Especially in recent years, Turkey has been trying to keep the population growth at the current level as well as increasing the quality of the population. Population policies are created in terms of demographic variables such as population growth rate, size, spatial distribution and characteristics. Population policies prepared for the increase or decrease of the population in a country are formed according to the results of the economic needs in that country. It should be kept in mind that with population policies, social needs can be met and economic quality of life standards can be achieved.

Conclusion

Today, it is seen that there is a relationship between population and country development. Developed countries implement policies to increase the rate of population growth, developing countries such as Turkey implement policies to increase the quality of the population, and countries such as China with rapidly increasing population and underdeveloped countries implement population policies that reduce the rate of population growth (Doğan, 2011). Malthus (1789), who initiated the process and had a pessimistic view towards population growth, argued that population growth would cause a decrease in economic growth (Kentor, 2001). In order for the per capita income to increase in an economy, the economic growth should be higher than the population growth rate or the opposite should occur (Eren, 2020). In countries where the population growth rate is very high, basic problems such as employment, health, education and decrease in national income are encountered. Population policies for the increase or decrease of the population in a country are formed according to the results of the economic needs in that country (Doğantürk, 2017, p.7). It is essential to implement the right population policies for a regular population structure and effective use of resources, otherwise, there may be problems and negative results in reaching the targeted results as a country. Population policies should be of a nature that will increase the level of education and per capita income, reduce unemployment, ensure justice in income distribution, and take into account the needs of citizens of all age groups. For the applicability and success of population policies, the problem should be identified and taken seriously, it should be taken into account that the current population structure is caused by the economic, social, demographic and political effects of the

past years and the results can be seen in the long term, it should not be forgotten that economic and women's factors are important in population policies, moral population policies should be implemented. It should be taken into account that incentives and incentives are factors that can affect the population.

"International Journal of New Approaches in Social Studies - IJONASS" is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).